

2017. szeptember 12., kedd

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK
EURÓPAI PARLAMENT

P8_TA(2017)0321

A közvetítési irányelv végrehajtása

Az Európai Parlament 2017. szeptember 12-i állásfoglalása a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló, 2008. május 21-i 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (közvetítésről szóló irányelv) végrehajtásáról (2016/2066(INI))

(2018/C 337/01)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló, 2008. május 21-i 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾ (közvetítésről szóló irányelv),
- tekintettel a Bizottság a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak címzett, a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló 2008/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról szóló jelentésére (COM(2016)0542),
- tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által készített részletes elemzések összefoglalójára, amelynek címe: „The implementation of the Mediation Directive – 29 November 2016” (A közvetítésről szóló irányelv végrehajtása – 2016. november 29.) ⁽²⁾,
- tekintettel a Bizottság 2014. évi tanulmányára, amelynek címe: „Study for an evaluation and implementation of Directive 2008/52/EC – the Mediation Directive” (Tanulmány a 2008/52/EK irányelv (a közvetítésről szóló irányelv) értékeléséről és végrehajtásáról) ⁽³⁾,
- tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága által készített tanulmányra, amelynek címe: „Rebooting the Mediation Directive: Assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU” (A közvetítésről szóló irányelv újraindítása: a végrehajtás által kifejtett korlátozott hatás értékelése és javaslat a közvetítések Unió-beli számának növelését célzó intézkedésekre) ⁽⁴⁾,
- tekintettel a Parlamenti Kutatási Szolgáltatások Főigazgatósága (EPRS) Utólagos Hatásvizsgálatok Osztálya által a közvetítésről szóló irányelvről készített európai végrehajtási értékelésre ⁽⁵⁾,
- tekintettel az Uniós Belső Politikák Főigazgatósága „Quantifying the cost of not using mediation – a data analysis” (A közvetítés igénybevételének elmaradásából eredő költségek számszerűsítése – adatelemzés) című tanulmányára ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ HL L 136., 2008.5.24., 3. o.

⁽²⁾ PE 571.395.

⁽³⁾ <http://bookshop.europa.eu/en/study-for-an-evaluation-and-implementation-of-directive-2008-52-ec-the-mediation-directive-pbDS0114825/>

⁽⁴⁾ PE 493.042.

⁽⁵⁾ PE 593.789.

⁽⁶⁾ PE 453.180.

2017. szeptember 12., kedd

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 67. cikkére és 81. cikke (2) bekezdésének g) pontjára,
 - tekintettel eljárási szabályzatának 52. cikkére, továbbá az Elnökök Értekezlete saját kezdeményezésű jelentések készítésére vonatkozó engedélyezési eljárásról szóló, 2002. december 12-i határozata 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára, valamint 3. mellékletére,
 - tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A8-0238/2017),
- A. mivel a 2008/52/EK irányelv fontos mérföldkőnek számít a közvetítői eljárások európai uniós bevezetése és használata szempontjából; mivel azonban az irányelvet a tagállamok igen eltérően hajtották végre, attól függően, hogy előzetesen létezett-e tagállami szintű közvetítési rendszer, néhányan az irányelv rendelkezéseinek közel szó szerinti végrehajtását választották, mások a vitarendezés alternatív formáinak részletes felülvizsgálatát (például Olaszország, ahol a közvetítést határozottan gyakrabban használják, mint Európa többi részén), megint mások meglévő jogszabályukat összhangban lévőnek ítélték a közvetítésről szóló irányelvvel;
- B. mivel a tagállamok többsége kiterjesztette az irányelvet átültető nemzeti jogszabályok alkalmazási körét a belföldi ügyekre is – és csupán három tagállam választotta az irányelv kizárólag a határon átnyúló ügyekre vonatkozóan való átültetését ⁽¹⁾ – ennek pedig határozottan pozitív hatása volt a tagállamok jogszabályaira és a viták érintett kategóriáira;
- C. mivel az irányelv átültetési szakaszában felmerülő nehézségek nagy részben a tagállami jogszabályokban érvényesülő jogi kultúrák közötti különbségeket tükrözik; mivel ezért a jogi mentalitásnak a békés vitarendezésen alapuló közvetítési kultúra fejlesztésén keresztül változását kell előtérbe helyezni – ennek kérdését pedig többször is felvetették a jogi szakemberek európai hálózatai, először az uniós irányelv létrejöttkor, ezt követően pedig a tagállami átültetés folyamán;
- D. mivel a közvetítésről szóló irányelv végrehajtása uniós hozzáadott értéket teremtett azáltal, hogy a tagállami jogalkotók figyelmét felhívta a közvetítés előnyeire, és az eljárásjog és a tagállami eltérő gyakorlatok bizonyos fokú összehangolását eredményezte;
- E. mivel a közvetítés alternatív, önkéntes és bizalmas bíróságon kívüli eljárásnéven bizonyos esetekben és a szükséges biztosítékok mellett hasznos eszköze lehet a túlterhelt bírósági rendszerek tehermentesítésének, mert lehetővé teszi a természetes és jogi személyek számára a viták bíróságon kívüli, gyors és olcsó rendezését – szem előtt tartva, hogy a túl hosszú bírósági eljárások sértik az Alapjogi Chartát –, emellett elősegíti az igazságszolgáltatáshoz való jobb hozzáférést, és hozzájárul a gazdasági növekedéshez;
- F. mivel a közvetítésről szóló irányelv 1. cikkében meghatározott célok – a közvetítés igénybevételének ösztönzése és különösen a közvetítés és a bírósági eljárás közötti kiegyensúlyozott kapcsolat megteremtése – nyilvánvalóan nem teljesültek, hiszen a tagállamok többségében a bírósági ügyek kevesebb mint 1 %-ában veszik igénybe a közvetítést ⁽²⁾;
- G. mivel a közvetítésről szóló irányelv szigorú értelemben véve nem hozta létre a bíróságon kívüli vitarendezés uniós rendszerét, kivéve az elévülési időszakra vonatkozó különös rendelkezéseket olyan bírósági eljárások során, amelyekben megkísérlik a közvetítést, valamint a közvetítők és adminisztratív feladatokat ellátó személyzetük titoktartási kötelezettségét;

Fő következtetések

1. örömmel veszi tudomásul, hogy sok tagállamban nemrégiben változtatták meg és vizsgálták felül a közvetítés rendszerét, más tagállamokban pedig az alkalmazandó jogszabályok módosítását tervezik ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Lásd COM(2016)0542, 5. o.

⁽²⁾ PE 571.395, 25. o.

⁽³⁾ Észtország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Olaszország, Portugália, Spanyolország és Szlovákia.

2017. szeptember 12., kedd

2. sajnálattal veszi tudomásul, hogy három tagállam úgy döntött, hogy az irányelvet kizárólag a határon átnyúló ügyekre vonatkozóan ülteti át, és megállapítja, hogy léteznek bizonyos nehézségek a tagállami közvetítési rendszerek működésével kapcsolatban, főképpen az ellentétes hagyomány, a tagállami közvetítési kultúra hiánya, a tagállamok többségében a közvetítésről való ismeretek alacsony szintje, a határokon átnyúló ügyek kezelésével kapcsolatos hiányos ismeretek és a közvetítőkre vonatkozó minőség-ellenőrzési mechanizmusok működése miatt ⁽¹⁾;

3. hangsúlyozza, hogy minden tagállam rendelkezik arról a lehetőségről, hogy a bíróság felkérje a feleket a közvetítés használatára, vagy legalább a közvetítésről szóló tájékoztató előadáson való részvételre; megállapítja, hogy egyes tagállamokban kötelező az ilyen tájékoztatókon való részvétel, a bíró kezdeményezésére ⁽²⁾ vagy a jogszabályban meghatározott viták, például családjogi ügyek esetében ⁽³⁾; jelzi továbbá, hogy egyes tagállamok megkövetelik az ügyvédektől, hogy tájékoztassák ügyfeleiket a közvetítés lehetőségéről, vagy előírják, hogy a törvényszékhez benyújtott keresetekben igazolják, hogy kísérlet történt a közvetítésre, vagy hogy olyan okok léteznek, amelyek miatt a közvetítés nem lehetséges; megjegyzi azonban, hogy a közvetítésről szóló irányelv 8. cikke biztosítja, hogy a jogvitát közvetítéssel rendezni megkísérlő feleket ezt követően ne akadályozza a közvetítés alatt eltelt idő a bírósági eljárás kezdeményezésében; rámutat, hogy úgy tűnik, a tagállamok részéről nem érkezett észrevétel ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban;

4. megállapítja azt is, hogy sok tagállam nyújt pénzügyi ösztönzőket a közvetítést igénybe vevő feleknek, vagy költségsökkentés és költségmentesség formájában, vagy a közvetítés indokolatlan elutasítását büntető szankciókkal; megállapítja, hogy az ezekben az országokban elért eredmények bizonyítják, hogy a közvetítés költséghatékony és gyors, bíróságon kívüli vitarendezést tehet lehetővé olyan eljárásban, amelyet a felek szükségleteihez igazítanak;

5. úgy véli, hogy a magatartási kódexek elfogadása fontos eszköz a közvetítés minőségének biztosításához; e tekintetben megállapítja, hogy a közvetítők európai magatartási kódexét az érdekelték vagy közvetlenül használják, vagy e kódex szolgált a tagállami vagy ágazati magatartási kódexek alapjául; megállapítja azt is, hogy a tagállamok többségében kötelező akkreditációs eljárások léteznek a közvetítők számára, vagy nyilvántartást vezetnek a közvetítőkről;

6. sajnálkozik a közvetítésről szóló átfogó statisztikai adatok megszerzésének nehézsége miatt, beleértve a közvetítéssel rendezett ügyek számát, a közvetítéssel eljárások átlagos hosszát és sikerességi arányát; megállapítja, hogy megbízható adatbázis híján nagyon nehéz jobban előmozdítani a közvetítést és növelni a hatékonysága iránti bizalmat; hangsúlyozza, hogy másrészt a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózatnak növekvő szerepe van a közvetítésről szóló irányelv alkalmazására vonatkozó tagállami adatgyűjtés javításában;

7. üdvözlöi a közvetítés fontosságát a családjog terén (különösen a gyermekfelügyelettel, láthatási joggal és a gyermek jogellenes elvitelével kapcsolatos eljárások esetében), ahol konstruktív légkört és vitát teremthet, és biztosíthatja a szülők közötti egyenlő bánásmódot; megállapítja továbbá, hogy a békés megoldások feltehetően tartósak, és a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálják, mivel irányulhatnak a gyermek elsődleges tartózkodási helyén túl a láthatásról és a gyermektartásról szóló megállapodásra is; ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat fontos szerepet játszott azon ajánlások megfogalmazásában, amelyek célja a közvetítés használatának fokozása a határon átnyúló családjogi, különösen a gyermek jogellenes elvitelével kapcsolatos ügyekben;

8. hangsúlyozza az európai igazságügyi portál határon átnyúló családjogi ügyekben folytatott közvetítésnek szentelt és a tagállami közvetítési rendszerekről tájékoztatást nyújtó része fejlesztésének és fenntartásának jelentőségét;

9. örömmel veszi tudomásul, hogy a Bizottság ezért vállalja különböző projektek társfinanszírozását, amelyek célja a közvetítés népszerűsítése és a bírák és jogi szakemberek képzése a tagállamokban;

⁽¹⁾ Lásd COM(2016)0542, 4. o.

⁽²⁾ Például a Cseh Köztársaságban.

⁽³⁾ Például Litvániában, Luxemburgban, Angliában és Walesben.

2017. szeptember 12., kedd

10. hangsúlyozza, hogy a közvetítés önkéntes jellege ellenére további lépéseket kell tenni a közvetítéssel létrejött megállapodások gyors és megfizethető végrehajthatóságának biztosítása érdekében, az alapvető jogok, az uniós jog és a nemzeti jog maradéktalan tiszteletben tartása mellett; e tekintetben emlékeztet rá, hogy a felek között egy tagállamban létrejött megállapodás belföldi végrehajthatósága főszabály szerint közhatóság általi jóváhagyástól függ, ez pedig többletköltséget okoz és időigényes a vitarendezésben részt vevő felek számára, így hátrányosan érinti a külföldi közvetítési megállapodások terjedését, különösen kisebb viták esetében;

Ajánlások

11. felhívja a tagállamokat, hogy – többek között megfelelő tájékoztató kampányok révén – fokozzák arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy szorgalmazzák a közvetítés használatát polgári és kereskedelmi viták esetén, megfelelő és átfogó tájékoztatást nyújtva állampolgáraiknak és a jogi személyeknek az eljárás lényegéről és pénz- és időmegtakarításban mérhető előnyeiről, valamint e célból biztosítsák a jogi szakemberek közötti jobb együttműködést; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy szükség van a különböző tagállami igazságszolgáltatási rendszerekben bevált gyakorlatok cseréjére, amelyet megfelelő, európai szintű intézkedésekkel kell támogatni, a közvetítés hasznosságának jobb megismertetése céljából;

12. felhívja a Bizottságot, hogy a közvetítés további népszerűsítésének eszközeként értékelje a közvetítési szolgáltatásokra vonatkozó, Unió-szerte érvényes minőségi standardok, különösen a következetességet biztosító minimumkövetelmények szükségességét, figyelembe véve ugyanakkor az igazságszolgáltatáshoz való alapvető jogot, valamint a közvetítési kultúrák helyi különbségeit;

13. felhívja a Bizottságot annak értékelésére, hogy szükség lenne-e a tagállamokban a közvetítést igénybe vevő ügyek nemzeti nyilvántartásának létrehozására és fenntartására, amely információforrással szolgálhatna a Bizottság számára, és a tagállami közvetítők is használhatnák, hogy hasznát lássák a bevált gyakorlatoknak szerte Európában; hangsúlyozza, hogy ezt a nyilvántartást az általános adatvédelmi rendelet ((EU) 2016/679 rendelet⁽¹⁾) maradéktalan betartása mellett kell létrehozni;

14. kéri a Bizottságot, hogy készítsen részletes tanulmányt a közvetítéssel létrejött külföldi megállapodások szabad mozgása előtt álló akadályokról, valamint a közvetítés mint a belföldi és az Unión belül határokon átnyúló konfliktusok rendezésének megbízható, megfizethető és hatékony módja igénybevételének előmozdítását célzó különböző lehetőségekről, figyelembe véve a jogállamiságot és az e téren jelenleg zajló nemzetközi fejleményeket;

15. felhívja a Bizottságot, hogy a szabályok felülvizsgálata során találjon megoldásokat a közvetítés hatályának, amennyiben lehetséges, egyéb polgári vagy közigazgatási ügyekre való kiterjesztésére; hangsúlyozza azonban, hogy különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a közvetítés milyen hatással van bizonyos társadalmi kérdésekre, például a családjogra; ezzel összefüggésben azt ajánlja, hogy a Bizottság és a tagállamok alkalmazzanak és hajtsanak végre a közvetítési eljárásokra vonatkozó megfelelő biztosítékokat a gyengébb feleket érintő kockázatok korlátozása és annak érdekében, hogy védve legyenek attól, hogy az erősebb fél esetleg visszaél az eljárással vagy helyzetével, valamint nyújtson átfogó statisztikai adatokat; hangsúlyozza annak fontosságát is, hogy biztosítsák a méltányosság feltételeinek tiszteletben tartását a költségek tekintetében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok érdekeinek védelme érdekében; megjegyzi azonban, hogy a közvetítés elveszítheti vonzerejét és hozzáadott értékét, ha a felek számára túl szigorú előírásokat vezetnek be;

o

o o

16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽¹⁾ HL L 119., 2016.5.4., 1. o.